

EL

MAGAZÍN

Núm. 347

Divendres, 20 de setembre de 2024

MÚSICA

Tercera edició del concert d'homenatge a Marc Grau, el 'pare' del rock català

LLIBRES

Màrius Carol, Caroline O'Donoghue i Agustín Comotto presenten novetats editorials

**FANNY
TUR**

“Fa temps que Eivissa està al límit”

ENTREVISTA

FANNY TUR

**“A Eivissa
qualsevol casa
o apartament
s’ha convertit
en susceptible
d’exploració
turística”**

Fanny Tur (Sant Miquel de Balansat, Eivissa, 1961) és una d’aquelles persones que deixa petjada en tots els àmbits. Historiadora i directora de l’Arxiu Històric d’Eivissa i Formentera, va ser consellera de Cultura i de Medi Ambient d’aquestes illes, i més endavant –amb el govern de coalició de Francina Armengol– consellera de Cultura i Participació de les Balears a proposta de Més Mallorca. Entremig va ocupar, entre d’altres, el càrrec de directora adjunta de l’Institut Ramon Llull i de vicepresidenta de l’Associació d’Escriptors en Llengua Catalana. També ha estat molt activa, en diversos moments, dins del moviment mediambiental de les Pitiüses. És autora de nombroses publicacions sobre Eivissa i Formentera, la darrera sobre les epidèmies en aquests territoris.

**Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Albert Llimós**

Eivissa era notícia, a l’estiu, per la gent famosa que hi anava de vacances. Aquest any, però, hem vist una altra realitat: la de gent que hi treballa –al sector turístic, entre d’altres– i ha de viure en caravanes perquè no es pot pagar un lloguer.

Són dues cares de la mateixa moneda. Per una part, l’Eivissa dels luxes, dels iots i de les cases de supermilionaris. I per l’altra, molts treballadors que davant de l’altíssim nivell de vida que provoca aquest tipus de turisme no poden assumir una cosa tan bàsica com el lloguer. I també hi ha un altre perfil: gent que ve a treballar a Eivissa durant sis mesos de temporada i amb el sou que guanyen en aquest temps se’n tornen a casa seva i viuen la resta de l’any. Són persones que no volen o no poden pagar un lloguer per estalviar, tot i tenir un sou que en qualsevol altra banda no estaria malament. I qui acaba patint aquesta explotació també és la terra, amb el cost territorial i social, però també lingüístic i cultural.

És el símptoma que s’està arribant al límit? I li ho demano a vostè com a persona que té una perspectiva molt global d’Eivissa en tots aquests aspectes.

Fa temps que hi hem arribat. Sempre poso el mateix exemple: l’imperi romà, cinc minuts abans de caure, era així. El que passa és que ara ha esclatat. Si com a mínim fa que gent que no volia sentir parlar de massificació, que la negava, ara s’hagi sumat en el discurs, benvingut sigui. Ara fins i tot el Partit Popular diu que hem de fer un pensament!

Està començant a modular el seu discurs?

Encara que sigui només perquè els seus amics hote-

“Estic convençuda que Marga Prohens, personalment, no qüestionaria la unitat de la llengua. Per això és trist que, sense creure-ho, ho faci per plegar-se a les exigències feixistoides de Vox”

Mallorca que van destinats a Eivissa. I tornant a la pregunta que em feia, els moviments ecologistes a Eivissa sempre que ens hem manifestat ha estat per una qüestió molt concreta. Primer Ses Salines, per aconseguir el parc natural, després contra la construcció del camp de golf de Cala d'Hort que es va aturar... a vegades sembla que anem de fracàs en fracàs i no és ver, s'han aconseguit moltes fites. En la Plataforma Antiautopista, es van fer... però no tot el tram que es volia. En canvi, ara no és per un lloc en concret, és en general. Més que contra el turisme, perquè és evident que part de la població en viu, és contra la massificació. Però la solució també està en nosaltres. Si qualsevol propietari d'un pis o un xalet es pensa que només li treu rendiment si li dona un ús turístic, és quelcom que també ens obliga a reflexionar als mateixos ciutadans.

Dèiem abans que tot això també té efectes en la llengua i la cultura.

És molt greu. A Eivissa és greu perquè es donen dos casos. Quan ve una minoria de fora intenta adaptar-se, també lingüísticament. Però quan aquesta es converteix en majoria, ja no té necessitat d'adaptar-se. Si hi ajuntem que als illencs (i als eivissencs segurament més) ens falta autoestima lingüística per no girar la llengua, ho tenim malament. He de dir que la situació no és tan catastròfica com diuen algunes enquestes, perquè n'he arribat a veure que no eren reals. Però sí que és cert que, com que estàs tan acostumada a trobar-te gent que no és catalanoparlant, poden trobar-se dos eivissencs catalanoparlants i entrar a la conversa tots dos en castellà...

... cosa que també està passant al Principat!

Idò, és una llàstima. No és falta de coneixement de la llengua, perquè qualsevol persona que ha estudiat a Eivissa ha anat a classe en català, més o menys (en alguns casos immersió i en altres el 50 per cent), sinó falta d'autoestima. Fins i tot al Partit Popular, que governa en majoria absoluta, no he sentit dirigents que qüestionin la unitat de la llengua, com sí que ha passat a Menorca. Li diran eivissenc, però no ho qüestionen, almenys públicament. De fet, l'Estatut d'Autonomia que reconeix el català com a llengua pròpia de les Illes es va aprovar en el seu dia sota govern del PP.

Tenim la percepció que a les Balears hi ha polítiques respecte a la llengua que s'han endurit sota el govern del PP de Marga Prohens a causa del seu soci de coalició, que és Vox. El PP, com ara suggeriria vostè, no havia estat en contra del català.

Fins a José Ramon Bauzá, a partir del 2011, que va fer molt de mal. Ell va néixer a Madrid, i això no es pot oblidar. Va ser president de les Balears però és espanyol. I mai s'havia atrevit ningú a dir el que va dir ell: que no parlem català sinó mallorquí, menorquí o eivissenc. Malgrat ser una demostració d'ignorància supina indigna d'un president, va obrir una porta. I és una estratègia electoral: com que cada vegada hi ha més població forana castellanoparlant, se'ls han d'anar fent gestos. Ara estic segura que la senyora Prohens no qüestionaria la

unitat de la llengua, personalment. Per això és trist que sense creure-ho es plegui a les exigències feixistoides de Vox. Van anunciar que trencaven però els han permès que continuïn a la presidència del Parlament i siguin una vergonya nacional i estatal. I a la vegada han claudicat en la lliure elecció de llengua a l'escola, però aquí la comunitat educativa ha estat a l'alçada: ni un sol col·legi públic s'hi ha adherit, només 11 centres concertats a totes les Illes, cosa que diu molt! Si el PP es deixa fagocitar per Vox, penso que no serà bo ni per a ells, és un suïcidi polític.

La seva feina, la de preservar i fer que els eivissencs coneguin la pròpia història, forma part d'aquesta necessària autoestima de què parlava?

Vull pensar que sí, i honestament ho crec. Els arxius són importants, perquè són fedataris de la història però també de la llengua. Els eivissencs tenen autoestima per la seva història i en els darrers anys han començat a ser conscients de la importància de la documentació de l'arxiu. En tenim des del moment de la conquesta catalana, cosa que no passa per exemple a Menorca, on a causa de l'atac del pirata Francis Drake es van cremar els documents medievals. Des del principi que vaig dirigir l'arxiu em vaig adonar de la transcendència de la tasca pedagògica que podíem fer. Li deia que també per a la llengua perquè qui posa en qüestió la unitat del català pot dir que una paraula no havia existit mai aquí i, en canvi, els arxius la documenten, encara que amb el temps s'hagin perdut. Ningú que conegui l'Arxiu Històric d'Eivissa i Formentera pot dubtar de la catalanitat de les Illes.

Com ha equilibrat la independència dels partits amb el compromís polític? Ha tingut càrrecs com el de consellera de Cultura del govern, però no ha volgut militar mai.

És difícil. Tots els partits intenten posar independents a les llistes, perquè és una manera de visibilitzar que no són només ells i volen incorporar la societat civil. Però una vegada hi ets, ja els agrada que t'afiliïs per tenir-te més controlat. I ho entenc, però jo sempre he tingut clar que no em volia afiliar. M'he arremangat sempre que ha calgut, però no m'hi hauria sentit còmoda militant en cap partit perquè amb un puc coincidir en unes coses i amb un altre, en altres.

En el moment actual, amb el PP dominant el panorama polític de Balears, és el moment de tornar-se a comprometre?

Jo em sento sempre compromesa, encara que no estigui en càrrecs. Pel que fa a aquests, honestament, no crec que hi torni. Però sempre que s'hagi de defensar llengua i territori –que van units– hi seré. Soc militant d'aquestes dues causes. En algun moment havia estat més flexible, perquè ens ho podíem permetre, però ara no. Quan em conviden a fer alguna intervenció pública, deixo sempre clar que les meves intervencions seran en català. En molts llocs no cal dir-ho, però en altres sí. Poso aquest exemple per dir que la meua militància i compromís amb el país els continuaré tenint.

Va estar a la direcció de l'Institut Ramon Llull (IRLL), una eina potent per als territoris de parla catalana. Corre perill ara, amb governs del PP a les Illes i al País Valencià?

Sí, perquè hi ha una diferència. Al Principat, governi qui governi, no es plantegen deixar de donar-li suport. En canvi, a les Illes ha estat un entrar i sortir segons els canvis de govern, i sempre que s'ha fet això s'ha perdut un llençol de la bugada. L'IRLL va néixer per acord de dos governs, els de Jordi Pujol i Francesc Antich, ara farà 25 anys. Amb Carod-Rovira de vicepresident de la Generalitat vam aconseguir una cosa molt important: tenir dues seus al mateix nivell, i jo era directora de la de Palma. Se'n va sortir, i al tornar a l'IRLL amb la presidenta Francina Armengol aquesta seu ja no es va recuperar. Per això dic que en cada retrocés hi sortim perdent. I de moment, hi continuem. És importantíssim, l'Institut, perquè no tenim cap altra eina de Països Catalans.

lers són conscients que també s'ha arribat a aquesta massificació, que a Eivissa ha arribat un quart d'hora més tard però que es pot fer extensiva a totes les Illes. El problema no ha estat que en l'última dècada haguem crescut en places hoteleres, són poquíssims els hotels nous que s'han obert. El problema és que qualsevol casa o qualsevol apartament s'ha convertit en susceptible d'explotació turística. Qualsevol particular pot fer de casa seva un lloc per acollir turisme. I pel que fa als hotels, se n'han reconvertit de tres estrelles –o que podíem considerar familiars– en hotels de luxe. Això vol dir que si abans necessitaven 30 persones de plantilla, per exemple, ara en necessiten 300, cosa que implica més necessitat d'habitatge. I preus més cars. A això li sumem que diferents legislacions han permès reconvertir habitatges en turístics. I tota l'illa és una zona turística. S'ha arribat a una situació en què a Eivissa si algú no té una cosa en propietat no hi pot viure.

Els moviments socials de base està reaccionant contra aquest fenomen?

Sí, hi ha una reacció. Perquè es veu que el fet que cada vegada entrin més sous (dinners) a Eivissa no repercuteix en un millor nivell de vida dels seus habitants sinó al contrari. Encareix l'habitatge, i llavors hi ha, per exemple, problemes perquè vinguin metges.

El govern balear va atribuir-ho a l'exigència de coneixement de la llengua.

Una excusa per carregar-se el requisit del català per treballar a la sanitat pública. El problema a les Illes no és el català, és l'habitatge. També hi ha problemes amb els professors, per exemple els de

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

Sobre la identitat

Les dinàmiques polítiques i socials de les darreres dècades evidencien com a Occident els sectors populars cada vegada se senten menys representats per les opcions d'esquerres, ja que bona part d'aquests han abandonat la pretensió d'aconseguir un major anivellament econòmic entre els grups socials, i opten per la defensa de preocupacions particulars a partir de l'establiment d'identitats fracturades i establertes a partir de qüestions culturals. Resulta significatiu que l'esquerra no tingui, en general, plantejaments amb relació al combat contra la desigualtat i sobre el futur del treball. Si hi ha un tema crucial avui i cap al futur, és la pèrdua de llocs de treball, la impossibilitat que hi hagi feina per a tothom i de gran part de la que quedi tingui uns mínims de dignitat. La reindustrialització occidental a partir de la crisi pandèmica o la guerra d'Ucraïna només es farà de manera parcial i, bàsicament, amb més tecnologia. La significació de la feina té molta més incidència que amb el salari i el repartiment de rendes. Condemnem gran part de la població no només a viure subvencionada sinó mancament una cultura i una dignitat i orgull lligades a la feina. No donar resposta a això significa no tenir un projecte de societat i condemnar el món al predomini de discursos reaccionaris. L'hàbitat de l'esquerra no ha de ser ni el passat ni el present, sinó el futur. No hi ha un passat ideal de lluita de classes per tornar, com tampoc la fi del treball hauria de significar la fi de la societat i de l'esperança.

Centrar el debat polític al voltant de temes de gènere, orientació sexual, etnicitat, nacionalitat, animalisme, alimentació o els toros significa obviar allò fonamental, allò estructural, que té a veure amb la producció, la redistribu-

ció, el treball, l'habitatge o l'estat dels serveis públics. Encara que no es pretengui, allò identitari forma els arbres que no ens deixen veure el bosc. Centrar-se en l'aspecte simbòlic en lloc del material és pura retòrica davant d'una realitat cada cop més hostil. Per a Richard Rorty, s'ha creat una esquerra cultural, especialment forta a les universitats anglosaxones, que prioritza les "polítiques de la diferència", de la identitat o del "reconeixement". Una esquerra que pensa més en l'estigma individual o de grup que en les condicions materials, la sensibilitat personal ofesa, que no pas en l'explotació econòmica o en la desigualtat social.

Condemnem gran part de la població no només a viure subvencionada sinó mancament una cultura i una dignitat i orgull lligades a la feina

Per a l'historiador de les idees Mark Lilla, l'esquerra, en el moment que cal desenvolupar una estratègia política renovada, dedica les seves energies en drames simbòlics sobre la identitat. S'oblida de la política institucional, la que es pot transformar, per dedicar-se a crear moviments fragmentaris. Segons la seva opinió, hauria de prioritzar la ciutadania sobre la identitat personal o de grup. Un dels errors fonamentals és presentar la política com un enfrontament de suma zero, el del poble contra el poder. En plantejar, també, els assumptes com a temes de dret inviolable, no es deixa espai per a la negociació, cosa clau

en la política. Legalisme progressista davant l'assumpció de les preocupacions populars per part de conservadors i reaccionaris. El malestar dels desposseïts es canalitza contra el progressisme, en lloc de contra corporacions o bancs. Genial. Davant d'una situació creada pel capitalisme, se'ls promet als irritats més capitalisme. Més individualisme, menys solidaritat i menys política. Tot i que potser els termes resulten massa contundents, Félix Ovejero arriba a parlar d'un "nou obscurantisme revestit de progressisme, que substitueix els arguments per la intimidació". Però l'economista català té raó quan argumenta que l'esquerra s'ha allunyat dels punts de vista il·lustrats per recalcar en d'altres que serien, per naturalesa, més definitoris del pensament conservador.

El problema no rau en la defensa i el reconeixement de les identitats, sinó en la prelatura dels objectius. Desapareix, malgrat els intents de la interseccionalitat, un relat comú que aglutini els diferents àmbits de defensa de les llibertats, amb un projecte col·lectiu i compartit, polític, d'emancipació material i social. El problema de l'esquerra identitària és que no proposa una nova cultura política, sinó que incorpora l'egoisme de l'individualisme liberal. Allò *woke* és perfectament compatible amb els ideals liberals i neoliberals en tant que no es posa en qüestió la desigualtat social ni els mecanismes d'apropiació de rendes. Posar fi a una noció de ciutadania comuna, d'aspiracions col·lectives, fragmenta i debilita la capacitat política transformadora. El replegament cap a les afinitats culturals afebleix el sentit de la solidaritat que té a veure amb situacions objectives de benestar social. El que és identitari, més que en l'àmbit polític, té a veure amb el món de les creences. Cada filiació té les seves referències, mites i objectius. No hi ha possibilitat de discrepància política, tot esdevé personal i ofensiu.

aquell període. Per conèixer més de prop aquest personatge tan dinàmic i singular, és d'un gran interès el llibre *Qui va ser realment Carles Emili Montañès?* escrit per l'historiador Joaquim Montclús, un savi de memòria enciclopèdica i curiositat infinita nascut a Calaceit, no gaire lluny de Massalió, que va poder accedir a documentació directa de Carles Emili Montañès i del seu lleial i eficaç secretari Domènec Bondia. Hi descobrirem aspectes poc coneguts de Montañès, com la seva implicació en la producció de pel·lícules pornogràfiques per al consum d'Alfons XIII i alguns dels assoliments de la seva etapa com a president del Cercle Català de Madrid, com la Font de la Sardana als jardins del Retiro. Quan ens aproximem al perfil humà, hi percebem una enorme capacitat d'innovació i transformació, que retrobem en altres figures significatives del tombant del segle XIX al XX, temps de prodigis com evocava Eduardo Mendoza en una de les seves brillants novel·les. El pas del temps aprima la memòria del passat i convé aprofundir-hi per comprendre d'on venim.

Carles Duarte

Carles Emili Montañès

Des de fa vuit anys circula per la línia del Vallès dels Ferrocarrils de la Generalitat el tren Carles Emili Montañès, un enginyer, empresari i polític amb una vida llarga i fecunda. Va ser batejat amb aquest nom per l'aleshores conseller de Territori i Sostenibilitat Josep Rull, actual president del Parlament. A l'acte, hi va assistir l'alcaldessa de Massalió, al Matarranya, perquè, tot i haver nascut a Barcelona, Montañès tenia les seves arrels en aquell municipi i va ser durant el regnat d'Alfons XIII diverses vegades elegit com a diputat a les Corts per aquella circumscripció. Montañès va ser un home clau en l'electrificació de Catalunya, els tramvies de Barcelona, els ferrocarrils que ara gestiona la Generalitat, la creació de l'empresa Fecsa, a partir de Barcelona Traction, que va promoure fent costat a Frederick Stark Pearson, el ferrocarril de Val de Zafán, que passava pel Matarranya, o Firtesa, una

companyia que feia el transport entre Tarragona i Reus amb troleibús i autobús. Personalitat amb moltes connexions internacionals, va promoure l'establiment dels primers clubs Rotary a Madrid i Barcelona, va ajudar Carles Buïgas en la construcció de la famosa font de Montjuïc i va ser un actor rellevant en la nostra vida política i econòmica en moments com l'acord per a una jornada laboral de vuit hores. La seva trajectòria va quedar associada en una primera etapa sobretot al ja esmentat Frederick S. Pearson fins que aquest va morir amb l'enfonsament del vaixell Lusitania l'any 1915 quan va ser atacat per un submarí alemany. Però també va ser un estret col·laborador de Joan March en els seus projectes empresarials i va tenir una lluita constant amb el poderós enginyer i home de negocis Dannie Nusbam Heineman i de retruc amb el seu aliat Francesc Cambó, polític i empresari d'una forta influència en

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Pere Martí Olivella

Una història del nostre futur

Tots ens hem preguntat alguna vegada com és possible que un personatge com Trump obtingui un suport tan gran dels ciutadans dels EUA: es tracta d'un cas de desvari col·lectiu? L'obra que presentem d'Alec MacGillis pot ser molt útil per entendre les arrels profundes d'aquest fenomen.

El protagonista central és Amazon, una de les empreses més grans del món. Però el vertader objectiu és mostrar com les polítiques d'aquests gegants empresarials han anat dissolent els lligams econòmics i socials que havien donat cohesió al país, provocant un tall, que sembla a hores d'ara irreparable, entre les zones amb un creixement exponencial i les que han experimentat una tal pèrdua d'expectatives de futur que les han portat a la disgregació social, a l'extensió de la drogoaddicció.

Aquesta és una de les claus que explica l'enfrontament irreconciliable de la política americana de les darreres dècades. Una situació que el populisme Trumpista aprofita a fons, però que, certament, no ho tindria tan fàcil si prèviament aquests monstres tecnològics no haguessin posat potes enlaire tota l'estructura socioeconòmica en què es basà la prosperitat de l'època daurada post "New Deal".

La virtut de l'obra de MacGillis (una autèntica recerca periodística, feta durant

10 anys i evitant sempre ser complaent amb el poderós), a més de l'impagable valor de fer-nos visible allò que tenim davant dels ulls i som incapaços de veure, és que la seva tesi es va construint no només amb l'observació i el recull de dades, sinó a partir de desenes de testimonis directes, que amb la seva vivència i patiment personal fan vives i trasbalsadores aquelles dades, que malgrat ser tan reveladores per si soles restarien fredes i llunyanes.

A partir d'històries locals d'arreu dels EUA va construint un *collage* que acabarà revelant la realitat oculta: com les modernes formes d'imperialisme

econòmic, sota l'aparença amable del progrés tecnològic al servei del ciutadà i de la seva màxima comoditat, acosten l'individu a la seva irrellevància, i condemnen a tants treballadors a condicions laborals indignes. Com ens explica W.K. Bodani Jr, que en la seva vellesa es troba treballant en les mateixes condicions laborals que els seus avantpassats *fa un segle!*

D'aquí el subtítol: *una història del nostre futur*. Lectura un punt descoratjadora però indispensable, si volem saber quin terra estem trepitjant i què s'amaga darrere les brillants llumetes de colors de les noves tecnologies, el nou *soma huxleia* del segle XXI.

A L'OMBRA D'AMAZON

Autor: Alec MacGillis

Editorial: Edicions del Periscopi

Lloc i any d'edició: Barcelona, 2022

Nombre de pàgines: 501

NOVETATS EDITORIALS

'Els vulnerables'

Sigrid Nunez
L'Altra Ed.

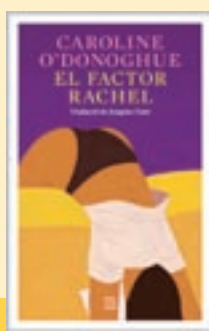
És l'any de la pandèmia, principis de 2020. Una escriptora madura, que ben bé podria ser un *alter ego* de Sigrid Nunez, es refugia en un pis de Nova York que uns amics li han cedit perquè cuidés... un lloro que respon al nom d'Eureka. Per completar el trio hi aterrarà un estudiant que s'ha barallat amb els pares. Com es troba l'equilibri d'aquest trio, en un moment de tanta fragilitat?

'El nen dels escacs'

Màrius Carol
Columna

La novel·la que acaba de publicar el periodista Màrius Carol parteix d'un fet real: la troballa d'una fotografia de Hemingway al Penedès en un llibre del seu sogre. Es posa a investigar i descobreix la història apassionant d'Antoni Lloret, sastre i republicà, que a l'arribar les tropes de Franco va desaparèixer. Es relacionava amb el seu fill, sense que aquest sabés qui era, enviant-li problemes d'escacs.

El factor Rachel

Caroline O'Donoghue
Amsterdam

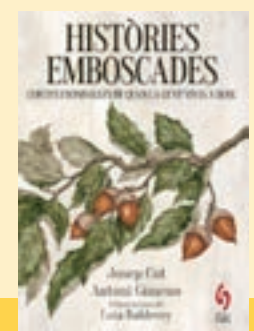
Primera traducció al català d'aquesta autora irlandesa. Una novel·la sobre l'amistat i l'amor que té com a protagonista la Rachel, jove estudiant que comparteix estada amb el seu amic, en James. Som a l'any d'inici de la crisi financera i a l'any en què a ells dos els canviarà la vida. Sobretot quan la Rachel s'enamora del seu professor, el doctor Byrne, i en James vol ajudar-la a seduir-lo.

'Salvat-Papasseit, l'esplendor davant l'abisme'

Agustín Comotto / Comanegra

Una manera diferent d'acostar-se a la figura de Joan Salvat-Papasseit en aquest any del seu centenari. La proposta ve d'un dibuixant de còmic i en format il·lustrat. L'autor ens acompanya per la vida d'aquest poeta brillant, de vida curta i sentiment intens, enlluernat per l'amor i el futur i preocupat per la societat del seu temps. Una bona forma d'endinsar-s'hi per a qui no el conegui.

'Històries emboscades'

Josep Cot i Antoni Gimeno
Sidillà

Els boscos ens semblen ara un lloc dominat pels animals i amb poca presència humana, un espai com a molt lúdic per gaudir de la natura. Però fins no fa gaire els boscos bullien d'activitat amb gent que s'hi guanyava la vida: llenyataires, carboners, peladors, traginers... tot un món que ha desaparegut però del qual els autors encara han pogut trobar el rastre en testimonis orals.

EL 9 ETS I UTS

347

 CONSORCI PER A LA
NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA

Els usos de 'prou'

Tenint una paraula tan breu i tan simple com és *prou*, com és que alguns es compliquen la vida dient "Ja, *vale!" o "¿*lo suficientment"? L'explicació no la donarem perquè seria llarga i tediosa. El que farem és fer notar que aquesta joia que tenim no la podem deixar perdre. I com ho farem? Desgranant la paraula ús a ús.

Prou pot ser tant un adverbí com un adjectiu. En el primer cas, o bé modifica el verb o bé acompanya un adjectiu. Per exemple: "Ja has menjat *prou*? Mira, que encara te'n queda"; "És *prou* intel·ligent per comprendre-ho". També pot prendre el sentit de 'és clar que': "Jo *prou* (que) li ho explico, però no m'entén". Sovint va precedit de bé: "Bé *prou* que m'interessa aprendre". Canviant d'ús, el podem trobar també quan volem fer aturar algú de parlar o de fer alguna cosa: "Prou! No parlis més. Ja hem sentit *prou* bestieses"; "Prou d'aquest color! Ja n'estic fart, de vosaltres".

A vegades té el valor de 'sí' o 'd'acord': "T'agradaria venir al cinema? Prou. Em sembla bé". Ara, usat irònicament, expressa la negació: "Dius que és un bon home? Sí, *prou*: ara t'explicaré quina bretolada m'ha fet". Com a adjectiu, per contra, pren el valor de quantitat suficient: "Tinc *prou* força per suportar-ho tot". Atenció! El mot *suficient* és correcte però el fem servir poc en aquest sentit; es pot usar, això sí, amb el verb *ser*: "No n'hi posis més. És *suficient*". També diríem "Ja n'hi ha *prou*".

Per acabar l'explicació d'avui, veurem dues locucions que se solen dir amb *prou*. La primera és *prou i massa* (que vol dir 'amb excés'): "L'he patida *prou i massa*, la calor!". I de la segona, que és *amb prou feines* ('a penes, tot just'), en donarem aquest exemple: "Amb *prou feines* vaig poder pujar el Matagalls, que ara em vols fer pujar l'Everest?".

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat
www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

Material didàctic del Departament de Cultura per aprendre català adreçat a persones que tenen com a llengua primera l'amazic.

EL 9 NOU

amb el suport de:

 Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

UNITAT 19: Diàlegs: El mercat

Ho podeu trobar a: EL9NOU.CAT

MÚSICA

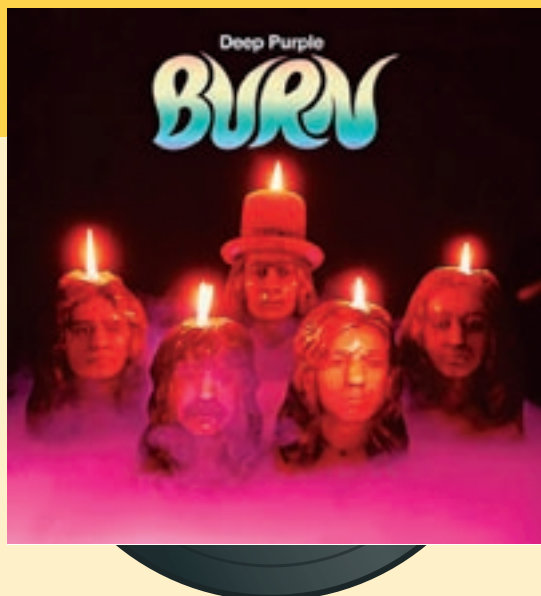
EL CLÀSSIC

Jordi Sunyer

DEEP PURPLE 'Burn'

Emi, 1974

Aquest va ser el vuitè disc dels britànics Deep Purple i el primer sense la veu d'Ian Gillan, que s'havia barallat amb el guitarrista Ritchie Blackmore. Els seguidors de la banda, doncs, no les tenien totes i hi havia moltes incerteses amb un grup que es va reforçar amb un desconegut David Coverdale a la veu i amb Glenn Hugues al baix i a les veus (el baixista Roger Glover també havia estat acomiadat). Al teclat hi seguia el mestre Jon Lord; a la guitarra, un inspirat Blackmore, i a la bateria, l'energètic Ian Paice. I quin va ser el resultat? Doncs déu-n'hi-do. A *Burn* no es crema res però hi ha talls força rodons i el tàndem Coverdale-Hugues a les veus se'n surt prou bé. L'àlbum s'encesta amb l'homònima "Burn", un tro de hard-rock robust i elegant. Després ve "Might Just Take Your", on es nota que alguna cosa ha canviat amb Coverdale cantant com un bluesman i Hugues tocant el baix amb estil

funk. Els dos últims talls –n'hi ha vuit– són "Mistreated", un rock clàssic amb final dramàtic, i l'experimental "A 200", amb el teclat de Lord de protagonista. El disc, per cert, el van gravar a Suïssa a l'estudi mòbil que tenien els Rolling Stones i va ser un dels primers de la història que es van anunciar a la tele. Ah! I Gillan va tornar a Deep Purple el 1984 i s'hi va estar fins al 1989, quan el van fer fora per segona vegada. El 1992, però, es va reincorporar de nou i de moment encara dura. Aquest estiu, 50 anys després de *Burn*, fins i tot se'ls va poder veure fent fum a l'aigua a Barcelona.

NOTES

Nou homenatge a Marc Grau, el 'pare' del rock català

La Sala Razzmatazz de Barcelona acollirà el dijous dia 3 d'octubre la tercera edició del Concert Solidari Homenatge a Marc Grau. Aquest any, a més, el concert tindrà una rellevància especial ja que coincideix amb el 25è aniversari de la seva mort i el cartell que de moment s'ha anunciat és un autèntic luxe. Hi ha confirmades les actuacions d'Els Pets, Joan Masdeu, Quimi Portet, Pemi Fortuny i Pemi Rovirosa (Lax'n'Busto han anunciat que tornen per fer dos concerts els dies 18 i 19 de desembre a la sala Luz de Gas de Barcelona) i Marc Grau Jr, i no es descarta que apareguin noms nous a última hora. Aquest bolo s'ha convertit en un clàssic per recordar una de les figures més influents de la música pop-rock catalana ja que Grau, guitarrista de Gavà, va deixar una petjada inesborrable en la música del país. Primer, en la seva faceta de guitarrista,

col·laborant amb artistes com Sisa o El Último de la Fila, i després, en la seva tasca de productor de bandes com Els Pets, Sopa de Cabra, Lax'n'Busto,

Whisky'ns o Umpah-Pah. Després de més de 20 anys de carrera, Grau va morir l'any 1999 als 44 anys a causa d'un càncer. L'última etapa de la seva vida la va dedicar a Els Pets. Era guitarrista als directes de la banda i la seva darrera feina a un estudi va ser la producció de *Sol*, un dels millors discos del trio de Constantí. A part de guitarrista i productor, Grau també era compositor i va publicar un disc en solitari (*Instrumental*, 1998) a més de crear sintonies per a programes de televisió com *Malalts de tele*, *Motor a fons* o *El Club Super3*. Tota la recaptació del concert anirà per a la recerca contra el càncer de l'IDIBAPS, un projecte organitzat per la família de Grau i l'Hospital Clínic de Barcelona.

EL TEST Josué Arellano

Primer instrument que vas aprendre a tocar. La flauta. **Primer grup/coral del qual vas formar part.** El 1999, a l'IES Jaume Almera de Vilassar de Dalt. **Primer concert en directe?** Al pub Wee-kend de Vic. **Primer disc que et vas comprar?** *Xque Vol. 8*, amb "Beautiful Day" i "When I Sleep". **Quants discos tens aproximadament?** Ara en tinc uns 30. Anys enrere n'havia tingut 500. **Salva'n tres (de discos).** *Searching*, de Flash Project; *Breath of Life*, d'UpTempo, i *Beautiful Child*, de Madelyne. **Grups o músics de capçalera.** Extremoduro, Manolo García, Nach Scratch. **Un concert (com a públic) per recordar.** Lax'n'Busto en un MMVV.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

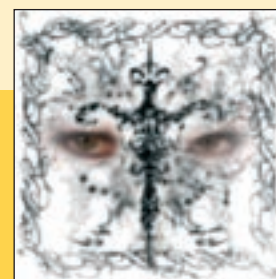
LITUS 'Pájaros de desván'

El terrassenc Carles Ruiz Bosc (*Litus*), cantant de la banda del programa *Late Motiv* d'Andreu Buenafuente, torna amb un disc de pop-rock d'autor on ha gravat peces juntament amb artistes del panorama ibèric que admira. Hi han participat Coque Malla, M-Clan, Mikel Erentxun, Ovidi Tormo, Ivan Ferreiro, Gavy Moreno, La Guardia, El Kanka, Nina de Juan, Pablo Novoa i Rufus T. Firefly. I en català hi ha dues cançons: *Temps de canvis*, amb Gemma Humet, i *El primer passeig*, una peça feta a dues mans per a l'ocasió amb Sopa de Cabra.

ÀNGEL MARESCA 'Retrobament'

Aquest 2024 Àngel Maresca, conegut com *Lo Barber de l'Alguer*, ha fet 80 anys i per celebrar-ho com cal ha enregistrat un disc on recull deu de les seves cançons més emblemàtiques. Per tirar endavant el projecte ha unit esforços amb un altre alguerès, el cantautor, músic i compositor Claudio Gabriel Sanna. Amb ell i els seus músics habituals, han enregistrat un àlbum amb cançons d'amor, de mar i d'històries de personatges lligats a la cultura algueresa. Una peça de museu que malauradament avui dia seria complicat d'escoltar a cap barberia.

XICU 'Sacrificis'

El músic i productor de Castellbisbal Cesc Valverde, conegut amb el nom artístic de *Xicu*, acaba de treure el seu quart àlbum en solitari. És un treball dens i dur de pop experimental amb pinzellades d'urban carregat de textures variades i sonoritats poc convencionals. Pel que fa a la temàtica, Xicu hi explora el concepte de *sacrifici*: sacrificar amistats per la música, sacrificar-se per la família, per la parella, per un mateix... i convida l'oient a descobrir un univers aparentment fosc però que en el fons amaga molta llum a l'interior.

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

Freqüència millorada

La retirada de primera línia de dos professionals com Jordi Beltran i Kilian Sebrí, un a RAC1 i l'altre a Catalunya Ràdio, ha deixat en els darrers anys un buit complicat de substituir a les dues principals emissores catalanes. L'un havia fet superlatiu l'entreteniment, amb enyorats programes com el *No hi som per festes* o el *Hawaii 19.05*, que aportaven contingut a una emissora privada que sovint abusa de repetir-los fins a la náusea. Sebrí va mostrar-nos que es poden fer informatius de forma didàctica i amena, amb la simple fórmula d'explicar el millor possible les notícies, en un temps on sembla que l'equació màgica consisteixi a tenir un grapat d'opinadors amb el cul llogat per fer tertúlies d'una buidor insuportable.

La companyia de la ràdio és un d'aquells intangibles de la nostra vida sense els quals segurament seria bastant pitjor. Treballar sentint els sorolls de premses tallant planxa i torns mecanitzant a tantes revolucions per minut com era possible em va empènyer a comprar un petit aparell i posar-me uns auriculars per evadir-me de tants decibels sense sentit. Prèviament, m'havia acostumat a adormir-me amb un petit aparell a piles emetent en AM des d'Andorra o Luxemburg, perquè ja a principis dels vuitanta devia tenir afinat per petits països independents.

L'aparició de Catalunya Ràdio ens va portar una nova forma d'entendre aquest invent, amb la qualitat de la freqüència modulada. Vam aprendre a gaudir-la amb les recomanacions musicals de Jordi Tardà –abans de fer-se pesadíssim amb les seves sonsònies de la Fira del Disc de

Col·leccionista–, els concursos del Mikimoto, les matinals d'Antoni Bassas o les retransmissions futbolístiques del Puyal. L'aparició de noves propostes generalistes va obrir el ventall de la ràdio en català a tombant de segle. La gestió nefasta d'Ona Catalana; una Com Ràdio que mai es van acabar de creure i que va reconvertir-se en la Xarxa actual, i RAC1, que va imposar-se als seus competidors incorporant Toni Clapés i Jordi Basté de Catalunya Ràdio, ha deixat un escenari bicèfal, enriquit amb les emissores municipals o territorials.

RAC1 es va beneficiar a més de l'autodestrucció que els socialistes –amb la complicitat d'ERC i ICV– van perpetrar durant la primera dècada d'aquest segle, eliminant líders d'audiència per posar-hi els seus llepaculs més afins. Va ser la ignomínia que el socialista Joan Ferran havia encapçalat demanant de retirar “la crosta nacionalista” dels mitjans de comunicació, com si els espanyolistes no estiguessin tant o més enquistats, i no fossin ultranacionalistes de manual, i blanquejadors de la hispanitat més vergonyosa.

Un amic que treballa a Catalunya Ràdio em deia fa uns anys que encara que RAC1 posés un mico a fer un programa, serien líders d'audiència. En els últims anys la tendència ja no sembla tan favorable als de la factoria Godó. El matí de l'Ustrell no desmereix en absolut el de Basté; l'entreteniment d'*El búnquer* pot mirar als ulls a *La competència*; en retransmissions esportives i sobretot els programes d'esports, tenen avantatge a Catalunya Ràdio, i programes com *Crimis*, els informatius de cinema i el cor a la catalana del *Que no surti d'aquí* faran que tard o d'hora els índexs d'audiència facin justícia. Excepte en cas que els socialistes tornin a passar el rasquet, és clar.

Dilluns 2 de setembre de 2024
Catalunya Ràdio enceta la nova temporada regular

SALUT

Eva Remolina / AMIC

Com ser donant de llet materna

La donació de llet materna és un acte de solidaritat que pot ajudar molts nadons prematurs o amb problemes de salut que no poden ser alletats directament per la seva mare.

A Catalunya, hi ha bancs de llet materna que permeten recollir, processar i distribuir llet a aquests infants en necessitat. Si estàs interessada a convertir-te en donant de llet materna, aquí t'expliquem els passos que cal seguir, els requisits i els beneficis tant per als nadons com per a les donants.

■ PASSOS PER SER DONANT DE LLET MATERNA

Contacta amb el banc de llet materna més proper. A Catalunya, el Banc de Llet Materna està gestionat per l'Hospital Clínic de Barcelona. El primer pas per convertir-te en donant és contactar amb ells, per telèfon o a través del seu web. Et proporcionaran tota la informació necessària i et programaran una entrevista inicial.

■ ENTREVISTA MÈDICA I ANALÍTICA

Per garantir que la llet és segura per als nadons, es realitza una entrevista mèdica a la donant per conèixer el seu estat de salut i historial mèdic. També es fan proves d'analítica de sang per descartar infeccions que podrien ser transmeses a través de la llet, com l'hepatitis, la sida o la sífilis.

■ INICI DE L'EXTRACCIÓ DE LLET

Si compleixes els requisits mèdics, pots començar a extreure't la llet. Ho pots fer des de casa amb un tirallet (manual o elèctric), i es recomana guardar la llet en pots esterilitzats que el banc de llet t'ofereix. Un cop tens prou llet acumulada, l'entregues al banc de llet o pots coordinar el recolliment.

■ CONSERVACIÓ I TRANSPORT DE LA LLET

La llet materna ha de ser conservada correctament per garantir la seva seguretat. Es recomana congelar-la immediatament després de l'extracció, i mantenir-la a una temperatura adequada fins a la seva entrega o recollida pel banc. Els bancs de llet normalment faciliten els materials necessaris per al transport segur de la llet.

■ REQUISITS PER SER DONANT DE LLET

Ser una dona en període de lactància i gaudir d'un bon estat de salut.
No tenir hàbits perjudicials, com fumar, consumir alcohol o drogues.
No prendre medicació que pugui alterar la qualitat

de la llet, excepte aquelles que es considerin segures durant la lactància.
Haver superat l'entrevista mèdica i les proves d'analítica.

■ BENEFICIS DE DONAR LLET MATERNA

1. Per als nadons receptors
Els nadons prematurs o amb problemes de salut poden tenir dificultats per digerir la llet artificial o la llet de la seva pròpia mare si ella no pot alletar. La llet materna donada és vital, ja que és rica en nutrients i anticossos que protegeixen els nadons de malalties i infeccions. Això millora les seves possibilitats de supervivència i els ajuda en el seu desenvolupament.
2. Per a les donants
A banda de la satisfacció emocional d'ajudar altres nadons, hi ha beneficis físics per a la mare donant. L'extracció de llet ajuda a mantenir una producció estable de llet i prevé problemes com la mastitis. A més, és una manera de col·laborar de forma solidària amb altres mares i famílies en situacions complicades.

ECONOMIA

ELS PARQUETS

Joan Carles Arredondo / @joancarredondo

'BLANQUEGING'

El sector immobiliari és creatiu. Un exemple: davant els topalls de preu que preveu la legislació estatal, ha convertit en tendència transformar pisos que estaven en la borsa general de lloguer a una modalitat que queda fora de l'abast del radar regulador i que, a més, és més lucrativa. Es diu lloguer de temporada. Creix aquesta modalitat, es redueix l'oferta, i això acaba afectant els preus generals. Els poderosos altaveus del sector se'n fan ressò per culpabilitzar la normativa, sense fer esment que és altament probable que hagin estat els mateixos operadors immobiliaris els que hagin empès aquesta tendència.

En un nou esforç de creativitat sectorial, des de fa setmanes o mesos, s'està donant ressò a modalitats com el *coliving* o el *flexliving*. No són invents nous, perquè compartir habitatge o estar-se en residències d'estudiants s'ha fet sempre, però sembla que posant-hi noms *guais* i amb la pàtina de modernor que li confereixen els noms en anglès es dona l'aparença que s'estan aportant solucions a una problemàtica social com és la manca de pisos per viure.

Una forma com una altra de blanquejar el problema (o, per dir-ho en modern, de fer *blanqueging*). Perquè, de fet, no hi ha constància que aquestes modalitats terminològicament alternatives hagin contribuït a reduir la pressió del mercat de l'habitatge.

Perquè la pressió persisteix, en forma de dèficit d'oferta i de creixements de preu. La setmana passada, estudis provinents del sector immobiliari mateix posaven de nou una veu d'alerta. El portal Idealista indicava que per cada oferta de lloguer a Barcelona que es penja en la seva pàgina, surten fins a 63 famílies interessades. Una xifra que la fundació Lloguer Segur, que no s'hi posa per poc, arriba a elevar a 350 visites en els primers deu dies. La imatge que traspuen aquestes dades és que, efectivament, s'està produint una reducció (o una transformació) de l'oferta. Però també posa de manifest que els consumidors estan interessats en les modalitats tradicionals de lloguer, i que eviten aquestes alternatives tan modernes, per més que el sector les qualifiqui de tendència. Potser si hi ha demanda és perquè l'oferta no els dona alternatives. L'oferta de lloguer de temporada ha crescut un 40% en l'últim

FREPIK

any, segons denuncia el Sindicat de Llogateres. Aquesta entitat ciutadana crida l'atenció que no sempre aquest lloguer temporal està complint les circumstàncies que la normativa li atribueix.

A més, hi ha dades que no arriben a confirmar que, efectivament, s'estigui produint una reducció de l'oferta. De fet, l'Observatori Metropolità de Barcelona assenyala que a final de l'any passat hi havia més del doble de pisos de lloguer a Barcelona que a final de 2009. Això passa tot i que els preus estiguin tocant sostre. No és sobrer precisar que el creixement de l'oferta va ser l'any passat el menor en 15 anys. Però cal recordar que a més de les limitacions en els increments de preu també hi ha en vigor una normativa que allarga els períodes mínims de lloguer de cinc a set anys i que això dona més estabilitat a les dades.

Les veus del sector també apunten a creixements en els preus de lloguer en l'últim any que superari en els llinars legislatius. Idealista assenyala, per exemple, un increment interanual a Barcelona de

l'11%. Una vegada més, el que volen posar de manifest les dades queda matisat. Amb aquesta xifra d'increment, el portal immobiliari ve a manifestar que els topalls imposats no aconsegueixen l'objectiu de frenar els creixements de preus. Però, al costat, s'informa que el creixement a Madrid és del 14%. La diferència és que a Barcelona s'ha establert el topall en l'increment de rendes previst per la llei, mentre que Madrid s'està fent l'orni. Doncs bé, tot i que a Barcelona el creixement seria intolerable si les xifres d'Idealista són certes, es pot veure que a la desregulada Madrid el creixement encara n'és més, d'intolerable.

La promoció de les fórmules de lloguer alternatives, les dades sobre la demanda que rep cada oferta de lloguer o l'evolució de preus es donen a conèixer a les portes de la celebració, la setmana vinent a l'Hospitalet, del saló immobiliari The District. S'hi debatrà, entre d'altres, sobre els mals del sector. No cal ser endeví per apuntar que una de les conclusions serà la necessitat d'una col·laboració públicoprivada per intentar resoldre alguns dels problemes del mercat immobiliari. El que passa és que si per col·laboració públicoprivada s'entén que la banda pública de l'equació posa els diners i la banda privada la que es queda els beneficis, potser no cal. Una bona mostra de col·laboració seria, en canvi, que el sector privat intentés no posar bastons a les rodes als intents de solució de les administracions.

En un context en el qual l'habitatge s'ha convertit en la segona preocupació ciutadana arriba a fer angúnia saber que hi ha agències immobiliàries a Barcelona que estan cobrant per fer passar al davant demandants d'un habitatge de lloguer per visitar el pis i abans de passar per una mena de *càsting* per convèncer el propietari que seran els llogaters més disciplinats. La ciutadania percep l'accés a l'habitatge com un problema i, mentrestant, el sector públic és ineficient per donar-hi resposta (no cal més que veure com la creació d'habitatge social llueix més als programes electorals que a la realitat) i el sector privat busca fórmules, fins i tot terminològiques, per treure encara més beneficis. L'habitatge és un problema massa seriós com per jugar amb frivolitats.

INDICADORS

Moderació de l'IPC

L'índex de preus de consum (IPC) ha baixat 0,5% a Catalunya al mes d'agost. Així ho apunta l'indicador avançat que va comunicar la setmana passada l'Institut Nacional d'Estadística. Això situa l'indicador anual en un creixement del 2,4%, fruit de la moderació dels preus dels carburants i l'alimentació, que compensen el creixement en l'electricitat. També baixen els preus del transport.

Més noves societats

El nombre de societats constituïdes a Catalunya va créixer un 23,6% al mes de juliol, segons dades de l'Institut Nacional d'Estadística (INE). El total, amb 2.043 noves societats, queda a prop del màxim dels últims deu anys. Respecte del juny, l'augment és del 15,4%. El capital subscrit en la creació d'aquestes empreses puja a 62,4 milions d'euros. A l'Estat el nombre de noves societats creix un 17%.

EL SO DE CAMINAR

Toni Juclà Colom / sodecaminar@gmail.com

Calçots al camp

Qui no menjarà calçots la pròxima primavera? Un dels costums més arrelats, que surt de la terra del costat de casa.

Per tant, podem viure dels propis recursos i dels que ens proporciona l'entorn on vivim? Una resposta òbvia i aparentment senzilla de contestar com dir que és difícil que un individu pugui arribar a tot arreu pel seu propi peu. Està clar que necessitem la globalitat del món per cobrir les necessitats bàsiques individuals i col·lectives. És ben cert que ara podem gaudir d'un benestar físic que fa dos-cents anys no era tan clar per a la majoria d'individus de qualsevol racó, si més no aquest anomenat Primer Món. Com és també correcte dir que si no tinguéssim i prioritzéssim els grans consums d'energia fòssil no obtindríem a l'abast tot el que volem tenir en cada moment. Llavors resulta que no sabem si prenem consciència de les capacitats que tenim o depenen d'allò que no sabem d'on ve per tal de no quedar-nos sense les coses que sustenten el benestar.

Una de les maneres d'adonar-nos de la riquesa i les oportunitats que hi ha al nostre voltant és fixar-nos en les cebes que tenim a l'hort. Una planta relativament fàcil de cultivar i increïblement necessària per a la nostra dieta equilibrada. L'hortalissa de la qual podem gaudir tot l'any, sigui en tendre sigui en sec. La ceba té dos cicles, el primer va de la llavor al bulb, una capsula feta de làmines que protegeixen un cor ple d'energia. En

aquest primer cicle ens la podem menjar tendra o deixar que s'assequi al camp, i un cop ben seca la guardem al rebost. De cebes n'hi ha de moltes classes i cadascuna té les seves característiques, es cultiven moltes pel gust i per la seva durabilitat en el temps un cop són guardades. D'altres com la ceba vigatana o la blanca de valls de seguida grillen, de seguida passen al següent cicle: el de fer la tija perquè aguantin la flor i s'obtinguin llavors.

Ara és el moment de retornar a la terra allò que ens ha donat. Plantar de nou la ceba per obtenir-ne calçots. Aquestes tiges tendres seran les que ens mengem a la primavera acompanyats de bona companyia, així són més nutritives.

La gràcia del calçot és que es fa a prop de casa, per tant, no cal viatjar milers de quilòmetres per comprar-ne. Que a l'hort de casa pots fer els dos cicles i guardar-ne les llavors per tornar a començar i tenir bones cebes tot l'any. Això és sostenible i coherent pel medi que ens envolta, és tan simple com la capacitat que cadascú té per arribar caminant a un punt. Ens cal tot i de tot arreu, però no hem d'oblidar que el més simple és necessari per gaudir de cada instant, i aquest és a prop, que no demana molta energia per obtenir-la, que no deixa empremta en la seva obtenció i que sempre ens farà feliços com ens fan les trobades amb amics i coneguts al voltant d'una taula compartint el que la terra ens dona.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 20-09-2024 al 26-09-2024

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

El Sol ja camina per la Casa VII i és temps de compartir amb els altres en general i amb la parella en particular. Amb Venus a Casa VIII pots rebre uns diners que esperes.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

Amb el Sol per Casa VI és bon moment per millorar els teus hàbits diaris, sobretot pel que fa a la salut. Amb Venus a Casa VII podries tenir notícies d'algú que et pretén.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

Pots sentir les emocions una mica exaltades. És bon moment per connectar amb el teu costat més elevat. Amb el Sol a Casa V gaudeixes d'instantos inoblidables amb els fills.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Poses més atenció als assumptes domèstics o familiars, en especial el que té a veure amb les figures femenines de la família. Vius certa estabilitat al sector professional.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Amb el Sol a Casa III tens més ganes de fer coses. El teu cap pot bullir d'idees i cerques com deixar la teva empremta en aquest món. Vols fer algunes millores a la llar.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

L'economia capta la teva atenció. Potser perquè no arribis a final de mes o perquè cerques com invertir uns estalvis. Amb Venus a Casa III pots recordar un antic amor.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Per molts anys! El Sol entra al teu signe i comences un nou cicle vital. Venus a Casa II afavoreix l'economia amb una nova entrada de diners. Et dones un caprici gastronòmic.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Temps per resoldre algunes qüestions íntimes, de les quals no parles a ningú. Amb Venus al teu signe et mostres més conciliador i amb desig d'augmentar la vida social.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

Amb el Sol a Casa XI t'enfoques en el futur. Si alguna cosa no funciona actualment, traces un pla per resoldre-ho. Participes en una activitat on faràs noves amistats.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

El sector professional pren protagonisme. També és una etapa de maduració i si vols donar-te a conèixer pots tenir el vent a favor. L'amor pot sorgir en una xarxa social.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

El Sol ja comença a transitar per la teva Casa IX i pots posar-te una mica filosòfic i transcendental. Si tens parella, tendiràs a fer una valoració de la teva relació.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

La família pot aclaparar-te una mica i cerques un entorn tranquil i en solitud. El Sol a Casa VIII posa el focus en la part material i comences a estructurar l'economia.

PANTALLES I BOTONS

Isaac Muntadas

Elden Ring: Shadow of the Erdtree

El primer DLC que serà joc de l'any

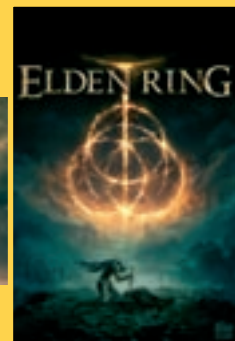
La companyia japonesa de videojocs FromSoftware va tocar el cel el febrer del 2022 amb la sortida al mercat d'*Elden Ring*. L'obra magna dirigida per Hidetaka Miyazaki, que va comptar amb George R.R. Martin (*Joc de Trons*) com a guionista, va sortir tant per a la PlayStation 4 i 5 com per la Xbox One i la Xbox Series S i X. Més de dos anys després, el joc més complet del gènere *soulslike* (joc de rol o d'acció conegut per tenir una elevada dificultat), està en plena forma. El primer trimestre d'enguany, el joc va superar els 25 milions de còpies venudes i encara quedava la cirereta del pastís. El 21 de juny es va posar a la venda el DLC (contingut o expansió descarregable) *Elden Ring: Shadow of the Erdtree*. En només tres dies, van vendre cinc milions

de còpies. Hi havia ganes dels jugadors d'aterrar al Regne de les Ombres i conèixer amb més profunditat la història de l'Arbre Ombrívol.

No cal dir que el joc és un més i millor del contingut base. El DLC té una durada d'unes 50 hores si només s'exploren les masmorres principals, derrotes els enemics finals i completes les missions secundàries. Però et pots perdre més hores per un món que resulta més orgànic i amb les zones més ben connectades. La transició per arribar de la Fortalesa Ombrívola fins al Bosc de l'Abisme (un lloc terrorífic) és deliciosa. El disseny del mapa i les connexions del castell de Belurat, assentament de la Torre, és dels millors que he vist en un videojoc. El DLC també és difícil.

Molt. Moriràs sense parar i de maneres surrealistes. No només a mans dels enemics finals. Qualsevol bèstia et pot destrossar. Des d'escorpins gegants a llops ferotges, passant per trolls de pedra i criatures indescriptibles. Per ara, no he vist un rival més dur i injust que la Malenia, l'Espasa de Miquella del joc base, però tothom convergeix que l'enemic final del DLC està a la seva alçada.

I a tot això, podria ser la primera vegada a la història que un DLC es pugui emportar el GOTY? (l'acrònim en anglès del premi a millor joc de l'any). Segurament, *Elden Ring: Shadow of the Erdtree*

Plataformes:
PS5 i PS4, Xbox Series X i S, Xbox One i PC

Gènere:
Soulslike

Idioma textos:
Castellà

Idioma veus:
Anglès

Format / Preu:
Físic: 79,99 euros (edició completa)
Digital: 39,99 euros (només el DLC) i 79,99 euros (edició completa)

Desenvolupador i distribuïdor
FromSoftware/
Bandai Namco

és el millor DLC de la història juntament amb el *Blood and Wine* de *The Witcher 3*. Té un preu a l'alçada de la feina invertida per FromSoftware (39,99 euros), però també tindrà rivals durs de rossegar. *Black Myth: Wukong*, *Final Fantasy 7: Rebirth*, *Stellar Blade*, *Paper Mario: La Puerta Milenaria*, *Helldivers II* o la nova aventura d'Indiana Jones i el remake de *Silent Hill 2* donaran guerra. A mi no m'han de convèncer. El meu vot ja el té, però aquests premis tenen un component d'imprevisibilitat. *God of War* va derrotar *Red Dead Redemption 2*, el gran favorit, el 2018. Dos grans jocs, però el de Rockstar era superior. Les acusacions de *crunch* amb jornades laborals maratonianes van pesar més i van decantar el premi pel bo d'en Kratos. Facin apostes. La meua és pel cavall guanyador.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Vic ja viu de ple el Mercat de Música Viva

36è Mercat de Música Viva de Vic. Diferents espais. Fins dissabte.

El concert inaugural de Lucía Fumero va obrir dimecres la 36a edició del Mercat de Música Viva de Vic, amb un programa que reflecteix els canvis en el sector, amb noves generacions de músics que trenquen barres d'estils. Entre els noms més populars, els d'Amics de les Arts (a la foto), Mushka, Albert Pla o Miki Núñez.

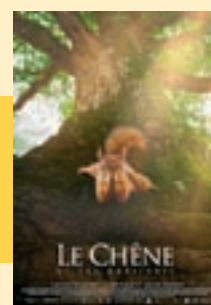

Nino Rota Project, al Festival de Jazz a Bigues

Nino Rota Project. Festival de Jazz de Bigues i Riells. Pacr de Can Badell. Diumenge 22 de setembre, 18h.

Aquest projecte és un tribut jazzístic al compositor Nino Rota, que va escriure la banda sonora de més de 40 pel·lícules entre els anys 50, 60 i 70 del segle passat. El grup presenta arranjaments en clau de jazz d'una selecció de les melodies més belles escrites per Rota per a pel·lícules com *Amarcord*.

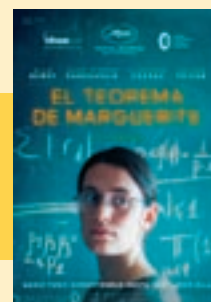
CINECLUB

El cor del roure

CINECLUB VIC
Diumenge 22 - 17h
Pel·lícula sense diàlegs
Espai ETC

Aquesta pel·lícula d'aventures aplega un elenc ben poc comú: esquiroles, corcs de les avellanes, gaigs, formigues, ratolins de camp... Tot aquest petit univers vibrant i meravellós confia al majestuós arbre, des de les arrels fins a la copa, el seu aliment, refugi i protecció. Un documental que no és un documental, una pel·lícula sensacional!

El teorema de Marguerite

AC GRANOLLERS
27, 28, 29 i 30 de setembre de 2024
Cinema Edison

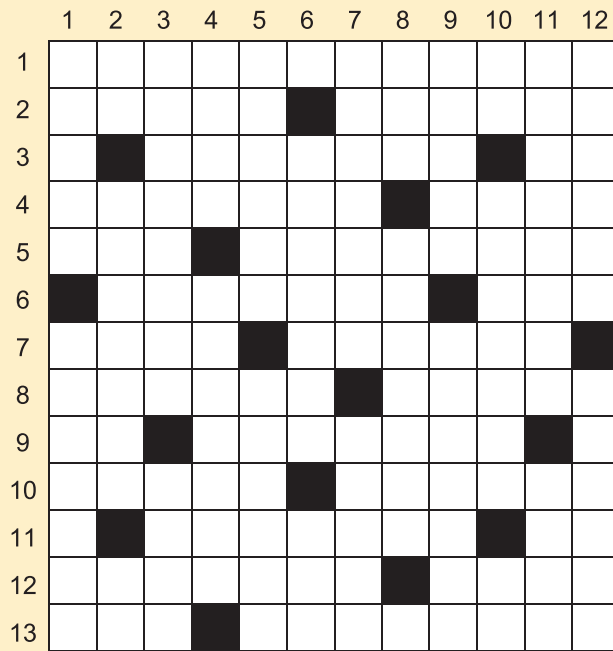
Marguerite és una brillant estudiant de matemàtiques de la prestigiosa Escola Superior de Lió. Sent l'única dona de la seva promoció, tot sembla anar perfectament mentre prepara l'exposició de la seva tesi. En el dia clau, un petit error posa la seva situació a la vora de l'abisme. Marguerite llavors decideix fer creu i ratlla i començar de zero.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. Com que li han fet una cara nova ha deixat de drogar-se / 2. Arreplego a la valenciana un àgave a l'alemanya. Solemnement enrabiades / 3. El darrer dels mohicans. Un davanter africà del Sevilla hi jugava, en aquesta loteria antiquada. Pareds de paret / 4. Calaix tan petit que hi cap poc més que la firma. Humor que revolta qualsevol crió / 5. Antic però breu. És als nòduls com als núvols la nebulosa / 6. Com en Víctor però en homenet, protestant i reformador. Camí sense asfaltar, com escau als reis / 7. I aquest, com escau a la realitat. Els peixos esòcids el consideren un dels seus / 8. !ah ah ah aH. Aquell capteniment estudiat sorprenentment patós / 9. Allà on es trenquen els carrers. Escupin incomprendible a la vista del casament. Rep i no protesta / 10. Cridat sense remei. Punt matemàtic resultat de conjuminar acme i node / 11. El capciró del dit. Tot i estar dotat d'arnès, no tesaran bé. Abans de l'altre / 12. Ja ha dit totes les faves que podia pronunciar. Atac d'asma durant l'autofecundació / 13. Aquest a qui escau és a la monarquia. Llengua indoària d'allò més pràctica (si és escrita).

VERTICALS: 1. Grata, tio, que fot un fred... De bestiar en té un munt però la derrama l'amaga, el paio / 2. Mort de l'epidemiòleg. Pretès pel poeta. Un valencià dins del cotxe / 3. Que se'l consideri sospitos és cosa acostumada. Si fos ahir en Rahim no hauria quedat escuat / 4. Afegitò al mot, com la cua de l'Ideafix. Alzina capaç de peixar la cort / 5. M'atipo a mitja tarda, i quan sóc a Menorca a mig matí. Adjudiqui una valoració del deu al zero / 6. Sis sense seguretat social. Observi per

endavant que tot plegat va pujant. Enemics de Seguir les Receptes / 7. Impulsos que empenyen a enforquillar libis de dos en dos. Estament molt apte per encastar a la paret / 8. Indicis d'iridescència. Idealista com a socialista. Cau perquè no pot volar / 9. Intervingut cel·lularment pels peus. Fortor només a l'abast de valencians i balears / 10. Al cor de cada. Lleva en forma de cor petit i pobrissó. Sempre arriba quan s'acaba la pel·lícula / 11. Defecada com l'arma lliurada. Dos que toquen / 12. Fa de mal saltar, si ens referim a les estrelles. Peça d'abric impossible de fer amb motllo.

SUDOKUS

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

				1	8		5	
	5		7		3			9
6	3	8	2	5		7		
5	8	6		4	2			
							6	
		2	5	7			4	
2	9			8	4			7
					7			
3							4	

Dificultat: difícil

	9				2			
	2	3	7	9		4		
7		8		3	6		9	
8			3		9			
				2				
		5	1			7	6	
					8	6	5	
	8	7	5				2	
		2			3		4	

QUADRE NUMÈRIC

5	-		-		-6
+		-		-	
2	+		-		1
-		+		-	
	-		+		6
6		1		-8	

SOPA DE LLETRES

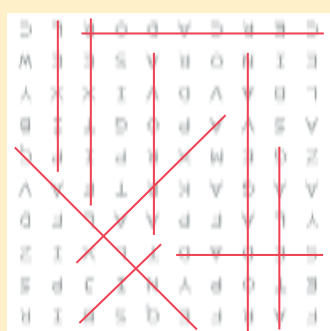
F	A	R	F	E	Q	S	B	I	R
E	T	O	P	Y	N	I	J	P	S
S	E	D	A	D	T	L	X	I	Z
Y	L	A	F	P	A	A	L	F	D
A	A	G	A	K	R	T	F	A	V
Z	G	E	M	X	R	P	I	P	Ç
A	S	V	A	P	O	G	T	f	R
L	B	A	V	D	V	I	X	X	Y
E	I	N	O	R	A	S	E	E	W
C	E	R	C	A	D	O	R	L	C

Troheu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Arrova
- Bit
- Cercador
- Dades
- Enllaç
- Fitxer
- Galeta
- Navegador
- Píxel
- Xarxa

SOLUCIONS

	8	-		1	9
6	9	+	4	-	1
			+		
1	7	-	6	+	2
			-		+
-6	8	-	3	-	5

6	9	4	8	1	2	3	7	5
1	2	3	7	9	5	4	8	6
7	5	8	4	3	6	1	9	2
8	7	6	3	5	9	2	1	4
9	4	1	6	2	7	5	3	8
2	3	5	1	8	4	7	6	9
3	1	9	2	4	8	6	5	7
4	8	7	5	6	1	9	2	3
5	6	2	9	7	3	8	4	1

Dificultat: difícil

7	2	9	4	1	8	3	5	6
3	6	7	1	2	9	3	6	8
8	4	1	9	3	7	6	2	5
2	9	5	6	8	4	1	3	7
9	1	2	5	7	6	8	4	3
4	7	3	8	9	1	5	6	2
5	8	6	3	4	2	9	7	1
6	3	8	2	5	9	7	1	4
1	5	4	7	6	3	2	8	9
8	9	4	1	8	3	5	6	2

Dificultat: mitjana

R	E	H	A	B	I	L	I	T	A	D	A
A	G	A	F	E	I	R	A	D	E	S	
S	B	I	R	I	B	I	S	P	T		
C	A	I	X	E	I	L	I	C	O	S	
A	N	T	O	N	O	N	O				
R	A	L	H	U	G	O	N	O			
R	E	A	L	E	S	O	C	I	D		
A	L	L	A	I	R	P	O	S	A	T	
M	A	L	L	A	I	R	P	O	S	A	T
R	A	T	R	E	T	A	C	N	O	D	E
D	A	T	R	E	N	E	S	A	T		
N	U	N	A	R	N	E	S	A	T		
E	X	H	A	U	S	T	O	F	E	C	
R	E	I	X	H	A	U	S	T	O	F	E